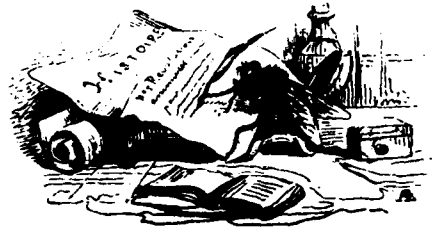

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Μανώλη Γλέζου, *Η συνείδηση της πετραίας γης*, εκδόσεις Γ. Δαρδανού, Αθήνα 1997

Στο πρόσφατο αυτό βιβλίο του ο Μανώλης Γλέζος αποπειράται ένα δύσκολο εγχείρημα, καθώς ο λόγος που αρθρώνει διεκδικεί επάξια τόσο τις αρετές μιας πλούσιας λογοτεχνικής γραφής όσο και την αυστηρότητα της επιστημονικής έκφρασης. Η ποίηση, η πεζογραφία, η ιστορία, η κοινωνιολογία, η εθνολογία, η υδρογεωλογία, για ν' αναφέρω μόνο μερικά από τα επίπεδα στα οποία κινείται, δημιουργούν ένα απόλυτα ισορροπημένο και συνάμα ελκυστικό σύνολο, που κερδίζει τον αναγνώστη από τις πρώτες του σελίδες. Ο συγγραφέας μας προσκαλεί σε μια περιήγηση των Κυκλάδων για ν' αρμενίσουμε μαζί του στο χώρο και στο χρόνο από το Σαλιακονήσι του στενού της Αντιπάρου (μέση νεολιθική εποχή), μέχρι σήμερα. Σ' όλο αυτό το πολυσήμαντο και πολυκύμαντο ταξίδι με τη δροσιά και την αλμύρα του Αιγαίου στο διάβα μας, ο συγγραφέας αφουγκράζεται τους παλμούς της ιστορίας και μας αποκαλύπτει σ' όλο του το μεγαλείο έναν απaráμιλλο πολιτισμό, που ξεκινά από το λυκαυγές της ιστορίας και φτάνει μέχρι τις μέρες μας.

Ένα ταξίδι από τα πέτρινα κυκλαδικά ειδώλια μέχρι τους σημερινούς χορευταράδες. Είναι αυτός ο πολιτισμός που συχνά λοιδороύμε ή τον βλέπουμε σαν γραφικό φολκλόρ, από άγνοια ίσως είτε από εφήμερο συμφέρον. Αυτός ο κόσμος ο μικρός ο μέγας του ποιητή, με τις παλιές αιχμηρές του πέτρες, που λες κι έρχονται όποτε αυτές θελήσουν στην επιφάνεια της συλλογικής μνήμης, για να μας υπενθυμίσουν, επώδυνα ίσως, την πολιτισμική μας καταγωγή. Αυτές οι πέτρες που αντιστέκονται στη σημερινή βάρβαρη εμπορευματοποίηση και χρήση της πατράς γης. Της γης του αυχημού κυκλαδικού εδάφους και των πυρακτωμένων τοπίων του θέρους, της γης αυτής που την πατούμε, των πεθαμένων και των ζωντανών.

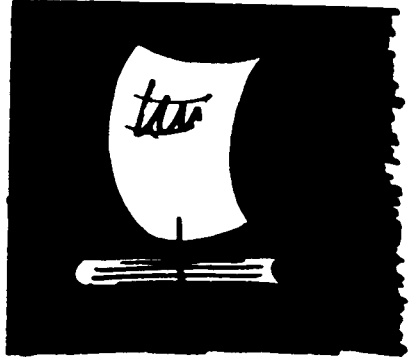
Ο Μανώλης Γλέζος δεν εξωραΐζει το παρελθόν, ούτε θρηνεί για χαμένους παραδείσους. Ο λόγος του είναι σύγχρονος, δυναμικός, πολιτικός, χαρακτηριστικός της δράσης και του ήθους του ανθρώπου που ύψωσε το ανάστημά του σε δύσκολους καιρούς. Που άφησε το βουλευτικό του αξίωμα για μια θέση κοινοτικού συμβούλου και αργότερα κοινοτάρχη στο χωριό του, τ' Απεράθου της Νάξου. Κοιτολογίς, από τις τυπωμένες λέξεις βγαίνει η φωνή του ανθρώπου που ταυτίστηκε

με την πετραία γη των Κυκλάδων, χτίζοντας βουλιάχτρες και φράγματα μικρά και ταπεινά, αλλά περίτεχνα και αποτελεσματικά, για να δροσιστεί η άνυδρη γη μαζί με τις καρδιές μας και για να γίνει τελικά (ο συγγραφέας) αυτή η ίδια η συνείδησή της.

Νίκος Μαρτίνος

Λάβαμε

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑ - ΓΛΩΣΣΑ - ΓΕΝΙΚΑ

1. Ευάγγελος Γρ. Αυδίκος, *Το παιδί στην παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996. Ο συγγραφέας στην παρούσα μελέτη αναλύει το επίκαιρο θέμα του παιδιού ως κοινωνικού στελέχους, φορέα αντιλήψεων και πεδίου διαμάχης. Το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες. Γενικές θέσεις και αντιλήψεις για το παιδί, γέννηση και κλειστό περιβάλλον, κοινωνικός περίγυρος και τέλος, προσδοκίες (των γονιών, ευρύτερης οικογένειας, κλπ.). Παρατίθεται πλούσια ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, ενώ υπάρχει και γενικό ευρετήριο στο τέλος. Ο Ε. Αυδίκος μας παραδίδει ένα έργο που ξεπερνάει τις συνηθισμένες «μονογραφίες παιδαγωγικής ρουτίνας». Η μελέτη του δεν είναι μια στενή-τυπική προσέγγιση με περιορισμένο πεδίο έρευνας ένα χωριό ή μια πόλη, αλλά μια ουσιαστική προσπάθεια να δοθεί μια σφαιρική εικόνα αυτού που χαρακτηρίζουμε παιδική ηλικία, χώρος και προβλήματα της. Δηλαδή ένα βιβλίο ουσιαστικό.

2. Δημήτρης Κοτρόγιαννος. *Το πρόβλημα της εθελοδοουλείας. Κριτική και ερμηνευ-*

τική προσέγγιση στο «Λόγο περί εθελοδοουλείας» του Étienne de la Boétie, εκδ. Κριτική, Αθήνα 1996. Σ' αυτήν την επιμελημένη έκδοση ο συγγραφέας αναλύει το φαινόμενο της πολιτικής κυριαρχίας ως εκουσίας πολιτισμικής υποταγής. Κάνει ιστορική αναδρομή, ανάλυση στις ρίζες της εθελοδοουλείας μέσα στις κοινωνικές δομές και στις εξουσιαστικές σχέσεις, προσεγγίζοντας το θέμα του ουσιαστικά, με ένα λόγο μεστό, αναγκαστικά — ίσως — πυκνό, απόλυτα όμως καθαρό στον στόχο του να καταδείξει το μέγεθος της παγίδευσης που συνεπάγεται ο εγκλωβισμός του ατόμου στο καθεστώς της εθελούσιας δουλείας. Είναι λοιπόν τόσο μεγάλος ο φόβος μπροστά στην ελευθερία; Στο βιβλίο παρατίθεται ως παράρτημα το έργο του Boétie, *Le discours de la servitude volontaire*, τόσο στο γαλλικό πρωτότυπο, όσο και σε επιμελημένη μετάφραση από τον συγγραφέα.

3. Ανδρέας Μακρίδης, *Στο φως της κριτικής: «Η Ιστορία της τουρκικής δημοκρατίας» του Οζντεμίρ Οζγκιούρ. Ιστορική παραχάραξη*, εκδ. Ομάδα Πρωτοβουλίας για το Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύ-

προς 1996. Ο συγγραφέας γνώστης του Κυπριακού και των ελληνοτουρκικών σχέσεων, αποδεικνύει μεθοδικά τις εσκεμμένες ιστορικές ανακρίβειες του έργου του Τουρκοκύπριου «ιστορικού» εκλεκτού των γνωστών κύκλων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ο Ανδρέας Μακρίδης δεν «μασάει» τα λόγια του. Με πάθος — αναμφίβολα — αλλά προσήλωση στην αλήθεια των γεγονότων, αναλύει τμήμα-τμήμα την εν λόγω «έκθεση ιδεών», ασκώντας της σφοδρή κριτική και αποκαλύπτοντας — ταυτόχρονα — το μέγεθος ανεπάρκειας, στην καλύτερη των περιπτώσεων, των εκλεκτόρων του Ο. Οζκιούρ.

4. Γεώργιος Α. Γεωργιάδης, Σοσιαλισμός. Προβλήματα θεωρίας, εφαρμογής και πράξης, τόμος Α' (1910-1923), επιμέλεια Αγγελική Γεωργιάδου-Κατσουλάκη, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα χ.χ.εκδ. [1996]. Από την πρώτη στιγμή της ιδρύσεώς του το ΣΕΚΕ χρειάστηκε να αντιμετωπίσει σοβαρότατα θεωρητικά και πρακτικά διλήμματα, που τελικά οδήγησαν στη διάσπασή του. Το έργο αυτό περιλαμβάνει αυτούσια άρθρα, μελέτες και κείμενα ενός εκ των πρωτεργατών του σοσιαλιστικού κινήματος στις αρχές του αιώνα μας, και πιστού στις αρχές του, του Γεωργίου Α. Γεωργιάδη, πάνω στον προβληματισμό του για την πορεία του ελληνικού σοσιαλισμού. Ένα σημαντικό ντοκουμέντο για την νεότερη ελληνική πολιτική ιστορία, που περιλαμβάνει άγνωστες πτυχές από την ζωή του σοσιαλιστικού κινήματος και που δίνεται στην δημοσιότητα χάρις στις άοκνες και συστηματικές προσπάθειες της κόρης του Αγγελικής Γεωργιάδη, που είναι και η επιμελήτρια της παρούσας έκδοσης.

5. Πέτρος Παπαπολυβίου, Σπινθήρ γλυ-

κύτατων ελπίδων. Ο απόηχος του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908) στην Κύπρο, εκδ. Αιγαίον, Λευκωσία 1996. Ο συγγραφέας, πρόσφυγας από την Λάπηθο ο ίδιος, επικεντρώνει το επιστημονικό του ενδιαφέρον στο ενωτικό κυπριακό κίνημα, δίνοντας έμφαση στην παρουσίαση στοιχείων της συμμετοχής των Κυπρίων αγωνιστών στους αγώνες για την απελευθέρωση της Μακεδονίας, αλλά και τον αντίκτυπο αυτών στον αγώνα της ίδιας της Κύπρου. Γνώστης του ζητήματος αλλά και συστηματικός μελετητής, στήριξε την όλη του δουλειά στην εξαντλητική μελέτη των κυπριακών εφημερίδων εποχής, δίνοντάς μας — χωρίς κουραστικές συνεχείς παραπομπές — μια ζωντανή εικόνα της φωτιάς που έκαιγε τους Έλληνες της Κύπρου και το μέτρο και μέγεθος της συμβολής των ακριτών αυτών του Ελληνισμού στους κοινούς αγώνες και το κοινό πεπρωμένο.

6. Εμμανουήλ Μ. Εμμανουήλ, Ημερολόγιον ή πολεμικαί σελίδαι, πρόλογος Στέφανος Ιωαννίδης, εισαγωγή-επιμέλεια Πέτρος Παπαπολυβίου, Θεσσαλονίκη 1996. Πρόκειται για το ημερολόγιο ενός Κύπριου εθελοντή στον ελληνοβουλγαρικό πόλεμο του 1913. Μια αυθεντική μαρτυρία με ιστορική αξία, αλλά και πολιτικό υπόβαθρο που βρισκόταν δεκάδες χρόνια θαμμένη. Ο Π. Παπαπολυβίου «ανασταίνει» σε βιβλίο το φλογερό αυτό κείμενο που έγραψε ένα απλό παιδί ο Εμμανουήλ Εμμανουήλ, ένα ελληνάκι που δεν ντρεπόταν, όπως και χιλιάδες άλλα, «ίνα τρέξη προθύμως εις το πεδίο της τιμής ίνα αμοιβαίως μετά των ελευθέρων ήδη αδελφών ημών συμπράξωσιν προς ανάκτησιν των δεδουλωμένων εισέτι χωρών και εν αις η ιδιαίτερα ημών Πατρίς»... Η Κύπρος δεδουλωμένη στους Τούρκους εισέτι...

7. René Descartes, *Τα πάθη της ψυχής*, επίμετρο: Jean-Luc Marion, εισαγωγή-μτφ. Γιάννης Πρελορέντζος, επιστημονική επιμ. Δημήτρης Κοτρόγιαννος, μτφ. επίμετρο Δημήτρης Ροζάκης, εκδ. Κριτική, Αθήνα 1996. Ο Ντεκάρτ είναι από τους πιο γνωστούς εκπροσώπους του Διαφωτισμού, αλλά και τους λιγότερο μεταφρασμένους στη γλώσσα μας. Στα *πάθη της ψυχής* ο συγγραφέας επιχειρεί να συγκροτήσει μια ολοκληρωμένη ψυχολογική και ηθική θεωρία γραμμένη με «τον τρόπο που θα πραγματευόμουν ένα θέμα που δεν απασχόλησε ποτέ κανέναν πριν από μένα». Σε μια περίοδο κυριαρχίας του βιβλίου πρόκληση, με χιλιάδες αθώες λευκές σελίδες να στενάζουν από τα «πάθη της ψυχής και του σώματος» που αφηγούνται από μαγνητοφώνου κυρίες «συγγραφείς», το βιβλίο αυτό θα αποτελούσε παράγοντα αυτογνωσίας αν φυσικά μπορούσαν να το διαβάσουν.

8. Θεόδωρος Κουλουμπής - Σωτήρης Ντάλης, *Η ελληνική εξωτερική πολιτική στο κατάφλι του 21ου αιώνα. Εθνοκεντρισμός ή Ευρωκεντρισμός*, εισαγωγή Μιχάλης Παπακωνσταντίνου, προλεγόμενα Νίκος Μουζέλης, Μιχάλης Παπαγιαννάκης, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1997. Στο βιβλίο αυτό οι συγγραφείς αποπειρώνται να αναλύσουν τη σύγχρονη διεθνή πραγματικότητα, τη θέση και το ρόλο της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις σχέσεις με την Τουρκία και να προβλέψουν τα καίρια σημεία της πολιτικής που θα πρέπει να ακολουθηθεί. Ανιχνεύουν την ανάγκη μεταρρύθμισης αλλά και την κατεύθυνση που θα πρέπει να έχει. Ένα βιβλίο ορισμένης οπτικής αλλά χρήσιμο πάνω στον διάλογο για την εξωτερική πολιτική.

9. Κωστής Κοκκινόφτας, *Κυκλώτικα Με-*

λετήματα Α΄, εκδ. Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 1997. Σε αυτή τη μελέτη ο γνωστός και από προηγούμενες εργασίες του συγγραφέας εξετάζει πτυχές της μακράς ιστορίας της Ιεράς Μονής Κύκκου και παρουσιάζει βιογραφίες αρκετών επιφανών μελών της μοναστικής αδελφότητας, αποκαλύπτοντας έτσι μια παρουσία εξόχως σημαντική για τα κυπριακά δρώμενα.

10. Κωστής Κοκκινόφτας, *Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Μαχαιρά*. Σύνομο ιστορικό της μονής με τον Πατρικτικό Κανόνα στη θαυματοργό εικόνα της Παναγίας της Μαχαιριώτισσας, εκδ. Ι.Μ. Μαχαιρά, Κύπρος 1996. Ο Κωστής Κοκκινόφτας μας δίνει στο μικρό αυτό βιβλίο στοιχεία από την ιστορία της Μονής Μαχαιρά από τον 8ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας. Μια χρηστική έκδοση που ξεπερνά το πλαίσιο των συνηθισμένων πληροφοριακών οδηγιών.

11. Αναϊντ Τερ Μινασιάν, *Η Δημοκρατία της Αρμενίας*, πρόλογος Χαρουτιούν Κιουρκτζιάν, μτφ. Οχανές-Σαρκίς Αγαπατιάν, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1997. Το αξιόλογο αυτό βιβλίο αναφέρεται στο πρώτο — μετά έξι αιώνες ξένης κατοχής — μικρό αρμενικό κράτος που έβγαине, κυριολεκτικά συνθλιμμένο, από την τρομακτική δοκιμασία της Γενοκτονίας, αναγκασμένο να επιβιώσει ανάμεσα στις μυλόπετρες του μπολσεβικισμού και του κεμαλισμού. Το βιβλίο της Μινασιάν δεν αποτελεί έκθεση ιδεών μίας συγγραφέως που εξιστορεί τα πάθη του λαού της, αλλά αυστηρή ιστορική μελέτη, γραμμένη από μian διεθνούς κύρους ιστορικό που υποτάσσει την δουλειά της στην αλήθεια των ιστορικών πεπραγμένων.

12. Τζων Ρηντ, *Τα Βαλκάνια στις φλόγες*.

Από την Θεσσαλονίκη στην Αγία Πετρούπολη, εισαγωγή Λουκάς Αξελός, μτφ. Στάθης Ανδρέου, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 1997. Ο διάσημος Αμερικανός συγγραφέας, μας αποκαλύπτει στο «άγνωστο» του αυτό βιβλίο τον γολγοθά της πορείας του μέσα από τα Βαλκάνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου που φλέγονται ως την παγωμένη Ρωσία. Όμως το βιβλίο αυτό, είναι κάτι παραπάνω από μια συστηματική δημοσιογραφική καταγραφή: είναι κάτι παραπάνω από μια ευσυνείδητη αποτύπωση, του εκρηκτικού τοπίου της Ανατολικής Ευρώπης στις αρχές του αιώνα μας: είναι κάτι παραπάνω από ένα συναρπαστικό οδοιπορικό, από ένα εντυπωσιακό περιπετειώδες αφήγημα. Το βιβλίο αυτό είναι μια διαρκής κραυγή κατά της αθλιότητας του πολέμου, είναι μια σκληρή υπόμνηση του ότι όπως τότε, έτσι και τώρα, οι λαοί — ανεξαρτήτως θρησκείας, φυλής, γλώσσας ή χρώματος — θυσιάζονται χωρίς έλεος στον βωμό του πολέμου των δυνάμεων.

13. Η προκήρυξη του Αρβανίτικου Συνδέσμου. Ένα ιστορικό ντοκουμέντο του 1899, πρόλογος - επιμέλεια - σχόλια Αριστείδης Π. Κόλλιας, εκδ. Θάμυρις, Αθήνα 1996. Ο Α.Π. Κόλλιας επαναφέρει στη μνήμη τις προσπάθειες ίδρυσης ενός ενιαίου ελληνοαλβανικού κράτους και τους λόγους της αποτυχίας του. Ο σχολιασμός της Προκήρυξης του Συνδέσμου αποτελεί ίσως το πιο ενδιαφέρον μέρος του βιβλίου, καθώς αποτελεί μια διαφορετική οπτική που μας δίνει την δυνατότητα να δούμε και από μian άλλη σκοπιά τις ελληνοαλβανικές σχέσεις.

14. Λέστερ Μπράουν και Ινστιτούτο Worldwatch, Η κατάσταση του πλανήτη 1996. Επιμ. ελληνικής έκδοσης Μιχάλης

Μοδινός, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 1996. Το Ινστιτούτο Worldwatch, ινστιτούτο περιβαλλοντικής έρευνας ασχολείται με καιρία θέματα που αφορούν το παρόν και — κυρίως — το μέλλον του πλανήτη, όπως η κλιματική αλλαγή, τα υδάτινα οικοσυστήματα, αγορά και περιβάλλον, κλπ. Ο παρών νέος τόμος που επιμελήθηκε το επιτελείο της Ν. Οικολογίας, αποτελεί ουσιαστική συμβολή στη γνώση των οικολογικών δρώμενων στον πλανήτη από μian επιστημονική και έγκυρη πηγή που μας προειδοποιεί χωρίς να κινδυνολογεί.

15. Φάνης Μαλκίδης, Νεολαία και εθνικά ζητήματα, Αλεξανδρούπολη, 1997. Στην συγκεντρωτική αυτή συλλογή από άρθρα του σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά ο νεαρός συγγραφέας ασχολείται με εθνικά θέματα, ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και κυρίως με τη Θράκη, την ιδιαίτερη πατρίδα του. Κείμενα που διακρίνονται για το πάθος τους αλλά και την ανισομέρειά τους. Όμως παρ' όλες τις αδυναμίες του ο Φάνης Μαλκίδης αποτελεί μian ευαίσθητη-διακριτή φωνή της «άλλης» Ελλάδας. Αυτής που κινείται έξω από την αθηναϊκή χωματερή, εμπνεόμενη ακόμα από τα μεγάλα ιδανικά που τελευταία τους αναλαμπή υπήρξε το εθνικό απελευθερωτικό κίνημα στην Κύπρο.

16. Χρήστος Δ. Καρδαράς, Η βουλγαρική προπαγάνδα στη γερμανοκρατούμενη Μακεδονία. Βουλγαρική Λέσχη Θεσσαλονίκης (1941-1944), εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 1997. Ο συγγραφέας αντλώντας από ανέκδοτες αρχειακές πηγές του υπουργείου Εξωτερικών αναλύει την προπαγανδιστική δράση που ανέπτυξε η Βουλγαρική Λέσχη στα χρόνια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Μια ευсу-

νείδητη μελέτη στηριγμένη στα Αρχεία του ελληνικού ΥΠΕΞ που έρχεται να αποκαλύψει τα πολιτικά παρασκήνια μιας εποχής δίνοντάς μας το πραγματικό πλαίσιο δράσης του βουλγαρικού παράγοντα στην κατεχόμενη Μακεδονία.

17. Νίκος Δ. Βαρμάζης, *Το γυμνάσιο της Κατερίνης (1915-1955). Συμβολή στην τοπική ιστορία μιας μακεδονικής πόλης,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Η παρούσα μελέτη αποτελεί εργασία που ανακοινώθηκε στο επιστημονικό συνέδριο με θέμα «Η Πιερία στα Βυζαντινά και νεότερα χρόνια» κι έλαβε χώρα στην Κατερίνη το Νοέμβριο του 1993. Εμπλουτισμένη με προσωπικά βιώματα και πλούσιο αρχειακό υλικό αποτελεί ένα έγκυρο σημείο ιστορικής αναφοράς.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΤΕΧΝΗ

1. Στυλιανός Γ. Παπαδόπουλος, *Ένας πόλεμος, ιδιωτική εκτός εμπορίου έκδοση σε 50 αριθμ. αντίτυπα,* Αθήνα 1996. Βιωματικοί στίχοι μιας εικοσαετούς πορείας διαρκών μεταλλαγών και ανακατατάξεων της κοινωνίας μας αλλά και του ίδιου του συγγραφέα, που ωριμάζει σταδιακά συναντώντας καθυστερημένα ίσως, την αθέατη πλευρά του αποδεχόμενος την πίκρα της απόρριψης διότι *το νοούμενον της αθανασίας / δεν σταματά στην ήττα, / ούτε στην ματαιότητα και τις θωπείες / έχει τις δικές του επιταγές και απαιτήσεις.*

2. Κούλα Αδαλόγλου, *Δύο ελεγείες και μια ωδή,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Τρίτη κατά σειράν ποιητική συλλογή της γλωσσολόγου Κούλας Αδαλόγλου. Δείγμα γραφής: *Εγώ δε γελώ. / Είμαι μια λήκυθος / στρέφω τα μάτια μου το έξω μέσα / η αφή μου σε κατα-*

ντίνα. / Μια λήκυθος είμαι — σχεδόν εύθραυστη. Και δε γελώ.

3. Θανάσης Ε. Μαρκόπουλος, *Το περίστροφο της σιωπής,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Πέμπτη κατά σειράν ποιητική συλλογή του Κοζανίτη συγγραφέα. Στίχοι, ενίοτε, στυφοί σαν κομμένο λεμόνι *θάλασσα / στα πλευρά μου ανηφορίζει / ο στιλπνός ελαιώνας / η φωνή της Μαρίας / γεμάτη τζίτζικια / Στον κόλπο της Κασσάνδρας ναυάγησα σαν Όλυθος.*

4. Θανάσης Κριτσινώτης, *Τα φύλλα των ημερών,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Συγγραφέας άλλης ακόμα μιας συλλογής ο Θ. Κριτσινώτης μας δίνει ένα πολύστιχο για δυο φωνές ποίημα που ορισμένες στιγμές μας σταματούν, ίσως γιατί κάτι μας θυμίζουν, όταν *Όλα [είναι] βυθισμένα σ' ένα μανδύα από σύννεφα. / Πέτρινοι φράχτες, βατομουριές, / ατμοί ψυχών που ανεβαίνουν.*

5. Δημήτρης Μπρούχος, *Νουμηνία. Η ανατολική του παντός,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Δέκα ποιητικές συλλογές κομίζει ως φορτίο ο Δημήτρης Μπρούχος κι αυτή είναι η ενδέκατη, με είκοσι — όλα κι όλα — ποιήματα. *Όταν κάποια βράδια / Αντέχω και σηκώνω την ψυχή μου, / Η λάμπα ραγίζει / Και το λιγοστό φως των ματιών μου / Προοδευτικά μ' εγκαταλείπει.*

6. Ευθύμης Ντελής, *Το φεγγάρι που έχασα,* εκδ. Τα Τραμάκια, Θεσσαλονίκη 1996. Πρώτη ποιητική απόπειρα του Θεσσαλονικιού Ευθύμη Ντελή. *Ζεστός κάτω απ' το χώμα του χειμώνα / με τους κρίνους στα μάτια / ... ανάμεσα στα όνειρα / που μ' έπαιρναν... Είδομεν.*

7. Γιάννης Γαλανός, *Φύλλα ζωής*, εκδ. Φαίδων, Αθήνα 1996. Τριάντα τρία χρόνια από την έκδοση της πρώτης του ποιητικής συλλογής ο Γιάννης Γαλανός εξακολουθεί ακατάπαυστα να γράφει, ξεπερνώντας στο διάστημα αυτό τα τριάντα βιβλία. Ίσως αυτός να είναι ένας τρόπος που ξαλαφρώνει την ψυχή. Όμως την ποίηση την βαραίνει καθώς ασφυκτικά πιέζεται από τόσο φορτίο.